

Sygn. akt VI RCa 209/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Zofia Rutkowska (spr.)

Sędziowie: SO Ewa Błęsińska

SO Aneta Szwedowska

protokolant: sekretarz sądowy Marlena Borodziuk

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2016 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniego **N. P. P.** reprezentowanego przez matkę **D. P.**

oraz z powództwa **N. P.**

przeciwko **P. P.**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 19 lipca 2016 roku

sygn. akt III RC 375/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że ustalone tam alimenty obniża do kwoty 400 zł (czteryście złotych) miesięcznie,

II. w pozostałej części powództwo i apelację oddala,

III. koszty procesu za instancję odwoławczą wzajemnie znosi.

Sygn. akt VI RCa 209/16

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 19 lipca 2016 r., w sprawie III RC 375/16, w punkcie I wyroku zasądził od pozwanego P. P. na rzecz małoletniego powoda N. P. P. tytułem podwyższonych alimentów kwotę po 400 zł miesięcznie, płatną poczynając od dnia 1 czerwca 2016r., w miejsce alimentów w kwocie po 200 zł miesięcznie zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 30 marca 2012r w sprawie VI RC 181/12.

W punkcie II wyroku Sąd zasądził od pozwanego P. P. na rzecz powódki N. P. tytułem podwyższonych alimentów kwotę po 500 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 czerwca 2016r. w miejsce alimentów w kwocie po 300 zł miesięcznie zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 30 marca 2012r. w sprawie VI RC 181/12; Jednocześnie

Sąd oddalił powództwo w pozostałej części, odstąpił od obciążania stron kosztami sądowymi, zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami, nadał wyrokowi w punkcie I i II rygor natychmiastowej wykonalności.

Uzasadniając rozstrzygnięcie Sąd I instancji wskazał, że bezspornymi pozostają okoliczności wzrostu potrzeb powodów i znacznego upływu czasu od wydania ostatecznego orzeczenia o alimentach.

Sąd Rejonowy podniósł, że powódka N. P. nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać i jej potrzeby należy oceniać proporcjonalnie do jej wieku i obecnej sytuacji życiowej.

Zdaniem Sądu dotychczasowe alimenty były zdecydowanie niższe niż przeciętne. Sąd uznał, że dochody pozwanego pozwalają mu płacić alimentów w wysokości łącznie 900 zł miesięcznie bez uszczerbku dla jego koniecznego utrzymania. Zarabia bowiem kwotę w wysokości 2500 zł miesięcznie.

Sąd I instancji podkreślił, że zobowiązania alimentacyjne mają charakter uprzywilejowany i powinny być wypełniane w pierwszej kolejności.

Sąd ten wskazał, że pozwany poza powodami nie ma innych osób na swoim utrzymaniu i ciężar wzrostu kosztów utrzymania dzieci nie może być przerzucony w całości na matkę powodów, której możliwości zarobkowe są obecnie mniejsze niż możliwości pozwanego.

Sąd Rejonowy podniósł, że rodzice powodów dokonali podziału majątku poprzez sprzedaż wspólnego domu, który służył do zaspakajania potrzeb mieszkaniowych całej rodziny. Matka powodów zamierza przeznaczyć uzyskane ze sprzedaży środki na zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych, tak jak uczynił to pozwany i nie może on liczyć na to, że przypadające jej środki była żona przeznaczy na alimentowanie dzieci i zwolni go do tym samym od obowiązku zwiększonego udziału w kosztach ich utrzymania.

Sąd dokonał miarkowania roszczeń o podwyższenie alimentów biorąc pod uwagę udział pozwanego w utrzymaniu powodów wykraczający poza kwoty uiszczanych alimentów. Sąd Rejonowy podniósł, że pozwany, wskazał swoje źródła dochodów, zaś argumenty przedstawione w pozwie a dotyczące jeszcze innych źródeł mają charakter spekulacyjny i jego możliwości zarobkowe nie są aż tak znaczne, jak sugeruje to uzasadnienie pozwu.

W ocenie Sądu Rejonowego wraz z udziałem matki dzieci będą miały do dyspozycji odpowiednio kwoty po 700 - 800 i 600 - 700 zł miesięcznie, co z dodatkowym wkładem pozwanego odpowiada usprawiedliwionym potrzebom powodów.

Sąd miał na uwadze, że obowiązek utrzymania najmłodszego dziecka D. P. obciąża ją i ojca dziecka, zaś pozwany nie może być obciążany kosztami utrzymywania dziecka, które ma urodzić powódka. Stąd też w zakresie przewyższającym kwotę po 200 zł miesięcznie na każdego z powodów powództwo o podwyższenie alimentów zostało oddalone.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany. Zaskarżył wyrok w części, a mianowicie w punkcie I powyżej kwoty 300zł alimentów na rzecz małoletniego powoda N. P. P. oraz w punkcie II powyżej kwoty 400zł (alimentów na rzecz powódki N. P.). Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, polegającą na bezzasadnym ustaleniu, iż możliwości zarobkowe pozwanego pozwalają na partycypowanie w kosztach utrzymania powodów w łącznej wysokości 900 zł oraz uznaniu, że od ustalenia alimentów w dniu 30 marca 2012r. uzasadnione potrzeby oraz koszty utrzymania powodów wzrosły na tyle, aby alimenty zostały podwyższone do kwot odpowiednio na N. P. P. 400zł miesięcznie, zaś na N. P. 500zł miesięcznie

W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego P. P. na rzecz małoletniego powoda N. P. P. tytułem podwyższonych alimentów kwoty po 300zł miesięcznie. Wniósł również o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego P. P. na rzecz powódki N. P. tytułem podwyższonych alimentów kwoty po 400zł miesięcznie. Uzasadniając swoje stanowisko skarżący wskazał, że Sąd nie wziął pod uwagę okoliczności, że obecnie rodzice uczniów klas I- III nie ponoszą kosztów zakupu podręczników, co obniża wydatki szkolne. Na przestrzeni ostatnich 4 lat, które upłynęły od ostatecznego ustalenia alimentów nie nastąpił praktycznie żaden wzrost cen spowodowany inflacją. Podniósł, że potrzeby małoletniego powoda N. P. P. mogły ulec zwiększeniu z uwagi na jego rozwój. Jednakże nie daje

to podstawy do podwyższenia alimentów do kwoty po 400zł miesięcznie. Podkreślił, że utrzymuje regularny kontakt z synem i zabiera go do swojego miejsca zamieszkania, gdzie kupuje mu ubrania i inne prezenty.

Zdaniem pozwanego również co do sytuacji córki N. P. nie nastąpiła tak istotna zmiana stosunków, która w myśl art. 138 k.r.o. uzasadniałaby podwyższenie alimentów do kwoty po 500zł miesięcznie. Podkreślił, że od dnia wydania wyroku w przedmiotowej sprawie sytuacja osobista powódki uległa zmianie, bowiem wyprowadziła się od matki i zamieszkała wspólnie z ojcem jej nienarodzonego dziecka M. L., który według wiedzy pozwanego podjął zatrudnienie. Ojca dziecka powódki obciąża również obowiązek jej utrzymania podczas ciąży. Zdaniem skarżącego, wbrew twierdzeniom Sądu nie jest uzasadnione przeznaczenie przez matkę powodów kwoty uzyskanej ze sprzedaży wspólnego domu w wysokości 75.000zł na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych, jak uczynił to pozwany, ponieważ jak wynika z ustaleń Sądu jej potrzeby mieszkaniowe są zaspokojone. Nie jest zatem uzasadnione pomijanie posiadanej przez powódkę kwoty 75.000zł, jako majątku który posiada i w czasie pozostawania bez pracy może spożytkować na swoje zobowiązania i potrzeby. Skarżący podniósł, że Sąd niewłaściwie ocenił jego rzeczywiste możliwości zarobkowe, nie uwzględniając zupełnie miesięcznych kosztów jego utrzymania. Prawidłowo ustalił osiągnięte miesięcznie dochody, ale nie przeanalizował miesięcznych kosztów ponoszonych przez pozwanego. Wskazał, że miesięczne koszty jego utrzymania związane z mieszkaniem, opłatami i realizacją kontaktów z synem to kwota około 1345zł. Przy dochodach w wysokości 2500zł miesięcznie kwota jaka pozostaje mu na zaspokojenie swoich podstawowych potrzeb życiowych i zapłacenia alimentów to 1155zł. Zdaniem pozwanego nie jest to zatem w żadnej mierze wartość, która umożliwiłaby mu partycypowanie w kosztach utrzymania dzieci w wysokości ustalonej przez Sąd Rejonowy. Skarżący wskazał również, iż od daty wydania wyroku w przedmiotowej sprawie, sytuacja osobista powódki N. P. uległa zmianie, co nie pozostaje bez znaczenia dla wysokości alimentów jakie zobowiązany jest płacić na jej rzecz pozwany. Powódka zamieszkała z ojcem nienarodzonego dziecka.

Odpowiedź na apelację złożyły powódka i przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda. Wniosły o oddalenie apelacji w całości zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania na ich rzecz za instancję odwoławczą, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazały, że wprawdzie pozwany opłaca rachunki za telefon i ubezpieczenie dzieci, jednakże koszty te odlicza od wysokości alimentów, wobec czego nie stanowi to żadnej dodatkowej pomocy z jego strony. Zakup telefonu i opłacenie kursu prawa jazdy, stanowiło jednorazowy prezent, który powódka otrzymała na urodziny i Boże Narodzenie od ojca. Podniosły, że pozwany czasami kupuje synowi ubrania i prezenty, jednak czyni to od chwili wniesienia pozwu o podwyższenie alimentów. Wcześniej oprócz przekazywania kwoty 200 zł tytułem alimentów, nie uczestniczył w kosztach utrzymania małoletniego syna. Matka powoda nie jest w stanie przewidzieć, czy po zakończeniu sprawy o alimenty pozwany będzie pomagał w utrzymaniu syna w inny sposób. Wskazały, że pozwany wbrew jego twierdzeniom, nie musi pokonywać znacznych odległości by realizować kontakty z synem i średnio trzy razy w miesiącu jeździć do O., bowiem bardzo często matka powodów jeździ z małoletnim do rodziców do R. i stamtąd pozwany odbiera syna. Podczas kolejnego spotkania pozwanego z synem, matka z małoletnim będzie już mieszkać w R.. Podkreśliły, że okoliczność, iż powódka zamieszkała z chłopakiem, nie ma żadnego wpływu na obowiązek alimentacyjny pozwanego względem córki. Ojciec nienarodzonego dziecka nie jest mężem powódki i nie spoczywa na nim obowiązek alimentacyjny względem niej, tylko względem mającego się narodzić dziecka. Jest on jedynie zobligowany do ponoszenia kosztów jej 3-miesięcznego utrzymania w trakcie ciąży i porodu. Podniosły, iż matka powodów, tak samo jak pozwany ma prawo wykorzystać pieniądze pochodzące z podziału majątku wspólnego na zakup nowego domu. Jej sytuacja życiowa uległa zmianie, dlatego też podjęła decyzję o sprzedaży lokalu w O. i kupnie domu w R.. Wskazały, iż Sąd Rejonowy w swoich ustaleniach, wbrew twierdzeniom pozwanego, uwzględnił zarówno ponoszone przez pozwanego wydatki w postaci raty kredytu za mieszkanie w wysokości 406 zł jak i czynszu za mieszkanie w wysokości około 300 zł. Pozostałe opłaty stanowią wydatek rzędu 400 zł. Pozwany nie zgłosił ich przed Sądem I instancji, wobec czego nie może czynić zarzutu z powodu ich nieuwzględnienia.

Sąd zważył co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała jedynie na częściowe uwzględnienie, w części dotyczącej zasądzenia od pozwanego P. P. na rzecz powódki N. P. tytułem podwyższonych alimentów kwoty po 500 zł miesięcznie i skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku w punkcie II przez obniżenie ustalonych tam alimentów do kwoty 400 zł miesięcznie.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zapadło na podstawie prawidłowo poczynionych ustaleń natury faktycznej i prawnej, jedynie wnioski z nich wyciągnięte przez Sąd Okręgowy są nieco odmienne od tych Sądu Rejonowego.

W pozostałej części Sąd Rejonowy podjął właściwą decyzję, którą Sąd Okręgowy w pełni aprobuje. Zgodnie z art. 138 k.r.o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny prawniczej i orzecznictwa zmiana stosunków może oznaczać zmniejszenie lub zwiększenie możliwości finansowych zobowiązanego lub wzrost lub zmniejszenie potrzeb uprawnionego. Chodzi tu o zmianę wszelkich czynników mających wpływ na potrzeby i możliwości zarobkowe i majątkowe stron.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że bezspornymi pozostają okoliczności wzrostu potrzeb powodów i znacznego upływu czasu od wydania ostatecznego orzeczenia o alimentach. Powódka jest już osobą dorosłą, żyje w związku z M. L., który jest ojcem jej nienarodzonego dziecka. Mieszka u jego rodziców i nie ponosi jakichkolwiek kosztów utrzymania mieszkania. Osiąga dochód 200 zł z praktyki fryzjerskiej.

Sąd Okręgowy uwzględniając jej sytuację życiową i materialną, jej związek z partnerem, nieponoszenie kosztów zamieszkiwania u teściów, doszedł do przekonania, że przy dochodach pozwanego i przy obciążeniu jego pensji na jego wydatki, kredyty, pożyczki, ubezpieczenia, czynsz za nowe mieszkanie i inne obciążenia oraz alimenty, które do tej pory płacił jego sytuacja materialna nie pozwala mu na płacenie alimentów na rzecz powódki w kwocie 500 zł. Żądanie skarżącego odnośnie powódki nie było wygórowane, ponieważ wnosił o obniżenie alimentów o 100 zł. W konsekwencji zważywszy na sytuację obu stron Sąd w tej części uwzględnił apelację.

Argumentacja i okoliczności podniesione w apelacji, a dotyczące zasądzenia od pozwanego P. P. na rzecz małoletniego powoda N. P. P. tytułem podwyższonych alimentów kwoty po 400 zł miesięcznie nie mogą prowadzić do dokonania oceny odmiennej, niż ta którą poczynił Sąd Rejonowy. Sąd Odwoławczy nie znalazł podstaw do obniżenia alimentów na syna. Należy podkreślić, iż jest to dziecko małoletnie, w wieku(...) lat i nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie. W przeciwieństwie do córki, która jest osobą dorosłą i ma swoją płatną praktykę oraz pracującego konkubenta. Małoletnie nie ma żadnych możliwości zarobkowych i obowiązkiem rodziców jest go utrzymać. Z tych powodów Sąd nie dokonał modyfikacji wyroku Sądu Rejonowego odnośnie małoletniego powoda. Ponadto zgodnie z Wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1998 r. I CKN 284/98 Rodzice w żadnym razie nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie może się utrzymać samodzielnie, tylko na tej podstawie, że wykonywanie obowiązku alimentacyjnego stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Rodzice muszą więc podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami. Chociażby sami znajdowali się w niedostatku.

Wnioski dowodowe skarżącego dotyczyły sytuacji życiowej, majątkowej i zarobkowej córki, jej kosztów utrzymania, a nie analogicznej sytuacji syna. Wobec powyższego Sąd Odwoławczy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. uwzględniając apelację w części, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że ustalone tam alimenty obniżył do kwoty 400 zł miesięcznie. W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, iż orzeczenie Sądu Rejonowego jest słuszne i apelacja winna być oddalona w oparciu o przepis art. 385 k.p.c. Ze wskazanych powyżej powodów Sąd Odwoławczy w pozostałej części powództwo i apelację oddalił.

Ze względu na wynik postępowania odwoławczego Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. wzajemnie zniósł koszty procesu za instancję odwoławczą